

Кита Е., Фрыгин Ч., Войцеховска С., Кшивошиньска И., Зелиньски Я.: Исследования по этиологии кератоконъюнктивита у телят.

Исследованиям подвергли 20 телят из Варшавского и 20 из Познанского воеводства у которых наблюдали сывороточное, а потом слизисто-гнойное истечение из конъюнктивального мешка и помутнение, а также иногда широкие и глубокие убытки роговицы. Бактериологическими исследованиями выделили бактерии: *Staphylococcus haemolyticus*, *Staphylococcus albus* и грамотрицательные палочки, морфологически напоминающие *Moraxella bovis*. В стенах желточных мешков куриных эмбрионов зараженных 27 пробами материала из изменений в глазах телят установили в 13 случаях присутствие неидентифицированных микробов напоминающих микроорганизмы из группы OPLV (ornithosis-psittacosis-lymphogranuloma venereum) и неориккетсии (*Chlamydiales*). Серологическими и неориккетсии методом реакции связывания комплемента установили присутствие антител для неориккетсии штамм Q18 в 35,1% (1:8 — 1:32) и для антигена OPLV в 13,5% (1:8 — 1:16). Одна сыворотка крови телят из подопытной группы реагировала с антигеном Ricket-

tsia burneti (1:8 — 1:16) а одна от телят контрольной группы с антигеном *Rickettsia conori* (1:256). Kita J., Frygin C., Woyciechowska S., Krzywoszyńska I., Zieliński J. — **Investigations on the etiology of keratoconjunctivitis in the calf.**

The investigations comprised 20 calves from the Poznań province and 20 animals from the Warsaw province in which there was observed a serous outflow from the conjunctival sac. The outflow became then mucoso-purulent and the cornea was opacity with some defects. There was isolated *Staphylococcus haemolyticus*, *Staph. albus* and Gram-negative rods resembling *Moraxella bovis*. In embryonated eggs, infected with 27 samples of the material taken from the eyes with clinical changes, there was found out in 13 cases the presence of unidentified microorganisms resembling the agents of OPLV and neorickettsial group. Virological examinations were negative. Serological tests showed the presence of antibodies against antigen Q₁₈ in 35.1% of calves (titre: 1:8 — 1:32) and antigen OPLV in 13.5% (titre 1:8 — 1:16). One serum reacted with *Q. burneti* antigen in the titre of 1:16. Also one serum out of control sera responded to *R. conori* antigen in the titre of 1:256.

ADAM RYSZARD WÓJCIK, LESZEK GRZYWINSKI

Analiza strat ekonomicznych wywołanych inwazjami pasożytów u zwierząt rzeźnych

Z Instytutu Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych Wydziału Weterynaryjnego AR we Wrocławiu

Analizie poddano wyniki urzędowych, poubojowych badań przeprowadzonych w okresie pięcioletnim (1970—1974) przez lekarzy WIS w rzeźni Zakładów Mięsnych w Toruniu oraz notatki własne.

W badaniach posługiwano się metodami makroskopowo-trychinoskopowymi. Straty materialne obliczano przyjmując średnie ciężary tusz bitych zwierząt oraz narządów wewnętrznych skonfiskowanych, mnożąc je przez obowiązujące ceny za 1 kg. W odniesieniu do tusz warunkowo zdalnych i mniej wartościowych zastosowano w obliczeniach strat — różnicę pomiędzy ceną obowiązującą za tej kategorii tusze a ceną mięsa pełnowartościowego. W ostatecznym obliczeniu strat uwzględniono zysk ze sprzedaży mięsa niezdatnego do spożycia dla ludzi, a przeznaczonego na karmę dla zwierząt, jak również zamotyliczonych wątrób zakupionych częściowo przez przemysł farmaceutyczny.

W omawianym pięcioletniu poddano ubojowi 1 140 627 zwierząt, z czego: świń — 989 422, bydła — 113 119 i owiec — 38 086. Straty spowodowane inwazją pasożytów wyniosły aż 4 742 319 zł (tab. 1).

Analizując wykrywane pasożyty u zwierząt rzeźnych uważamy za konieczne zwrócenie uwagi na pewne niepokojące stwierdzenia. Wykrycie u badanej trzody chlewnej 53 026 przy-

padków bąblowicy (5,3%) stwarza problem, nie tylko ze względu na straty na wątróbach sięgające 712 247 zł, ale ze względu na występowanie echinokokozu na danym terenie. Zjawisko to nie jest odosobnione i nie dotyczy tylko tego

Tab. 1. Zestawienie stwierdzonych pasożytów u zwierząt rzeźnych i strat przez nie wywołanych w latach 1970—1974

Zwierzęta i pasożyty	Liczba zwierząt		Straty w zł
	zbadanych	zarażonych	
Świnie	989422		
<i>Cercy Nieschera</i>		364 (0,03%)	178213
<i>Bąblowce</i>		53026 (5,3%)	712247
<i>Włośnice</i>		11 (0,001%)	29617
Bydło	113119		
<i>Notylica wątróbowa</i>		19767 (17,4%)	2354860
<i>Wątry</i>		218 (0,18%)	763828
<i>Oesophagostomum</i>		7798 (6,8%)	608244
Owce	38086		
<i>Notylica wątróbowa</i>		6123 (16%)	88069
<i>Bąblowce</i>		503 (1,3%)	7241

regionu kraju. Jak wynika z uprzednich danych (10) w rzeźni w Poznaniu stwierdzano bąblowicę w 4,23%, w Bydgoszczy — 3,45%, w Gdyni — 2,9%, w Szczecinie — 2,36%, w Bydgoszczy — 2,2%. Autor niniejszej publikacji zwraca uwagę, że częściowe zniszczenie narządu (jego wytrybowanie) lub też początkowe stadia rozwojowe bąblowca, nieuchwytnie w badaniach organoleptycznych, nie są na ogół ujmowane w zestawieniach rzeźnianych i uwa-

za, że zarażenie bąblowicą jest 3—4-krotnie większe niż to podają oficjalne dane. Według ostatnich badań Kozakiewicza (3) w woj. poznańskim w niektórych powiatach ekstensywność występowania bąblowicy u świń sięga nawet 35%.

Wykrycie tak wysokiego procentu bąblowicy u świń powinno być sygnałem alarmującym dla służby weterynaryjnej. Wiadomo, że bąblowica jest groźną antropozoonozą dla ludzi i konieczne jest przedsięwzięcie jak najdalej idącej profilaktyki celem ograniczenia ekstensywności występowania tak tasiemczycy u psów, jak i bąblowicy u różnych zwierząt, a przede wszystkim u świń. Zwalczanie echinokozy u psów nastęrcza duże trudności ze względu na brak w kraju skutecznego leku. Wydaje się tym bardziej konieczne zabezpieczanie odpadów rzeźnych, a w przypadku użycia ich do żywienia psów czy lisów hodowlanych, konieczne jest odpowiednie przygotowywanie karmy (gotowanie), ponieważ może ona być źródłem inwazji *Echinococcus granulosus* (1). Z kolei trzodę chlewną należy chronić przed zarażeniem bąblowcami przez stosowanie odpowiedniego reżimu sanitarnego w chlewniach, a przede wszystkim nie dopuszczanie psów do pomieszczeń dla świń.

Stwierdzenie w badanym materiale 11 przypadków włośnicy (straty 29 617 zł), z czego 7 przypada na rok 1970, a pozostałe po jednym na każdy następny rok, powinno być także ostrzeżeniem dla służby weterynaryjnej. Obserwuje się mianowicie wzrost ilości przypadków na tym terenie w porównaniu z latami 1960—1965, kiedy to stwierdzono tylko 3 (5). Warto wspomnieć, że na 11 wykrytych przypadków włośnicy, aż 6 pochodziło z powiatu liposkiego, a w tym 2 z jednej miejscowości. Dwa razy notowano włośnicę u świń pochodzących z woj. warszawskiego.

Ekstensywność występowania *Sarcocystis miescheriana* w tuszach świńskich wykazuje tendencję zniżkową z 0,7 w 1970 r. do 0,01% w 1974 r., a straty obliczono na 178 213 zł.

Największe straty materialne spowodowały inwazje motylcy wątrobowej u bydła i owiec — sięgały one 2 442 929 zł. Straty te na pewno są wyższe, gdyż nie uwzględniono w nich częściowych konfiskat. Pocieszający jest jednak fakt zmniejszania się ekstensywności fasciolozы w kraju w związku z wprowadzeniem do terapii bardzo skutecznego leku produkowanego w Polsce (Zanil) oraz systematycznego zwalczania tej pasożyty.

Kolejną stwierdzaną u bydła, mniej więcej na jednakowym poziomie, inwazją była cysticerkoza. Wprawdzie w roku 1970 wykryto ją u 0,5% badanych zwierząt, a w roku 1974 tylko u 0,06%, ale uzyskiwane wyniki badań rutynowych w tym względzie są dyskusyjne i zaniżone (2), a przyczyna tkwi w niedoskonałości stosowanych metod badawczych. Przemawia również za tym fakt, że w ostatnich latach w

związku z intensyfikacją hodowli i masowymi wyjazdami ludności miejskiej w teren (wolne soboty, grzybobranie itp.), obserwuje się — nie tylko u nas w kraju — zwiększenie ekstensywności cysticerkozy u bydła (4, 9, 11).

Straty z tytułu cysticerkozy w badanym materiale wyniosły 763 828 zł.

W naszej analizie wzięliśmy również pod uwagę straty wywołane inwazją nicienia *Oesophagostomum sp.*, które w innych doniesieniach na ten temat są na ogół pomijane (6, 7, 8, 10). Jak wiadomo larwy tych pasożytów, w okresie prepatentnym wnikają na pewien okres czasu do błony śluzowej jelita grubego (faza histotropowa), powodując powstawanie guzków, w efekcie czego jelita takie są niezdadne do wyrobu wędlin. Szkody z tego tytułu, w omawianym okresie, wyniosły 608 244 zł.

Ponadto przez jeden rok (1974) prowadzono dodatkowe badania nad występowaniem tasiemców u bydła i na 29 021 sztuk ubijanych zwierząt stwierdzono je u 1060. Należy zaznaczyć, że tasiemce mogą również być przyczyną konfiskaty jelit na skutek zmian chorobowych jakie wywołują.

Piśmiennictwo

1. Grzywiński L.: Zeszyty nauk. WSR, Wrocław 20, 81, 1958.
2. Kozakiewicz B., Majewicz T.: Medycyna Wet. 29, 173, 1973.
3. Kozakiewicz B.: Medycyna Wet. 30, 53, 1974.
4. Kozakiewicz B.: Medycyna Wet. 31, 41, 1975.
5. Kozar Z.: Występowanie włośnicy w Polsce i jej zwalczanie, PWRiL, 1969.
6. Kuczyński J.: Medycyna Wet. 28, 107, 1972.
7. Kuczyński J.: Medycyna Wet. 30, 169, 1974.
8. Kuczyński J.: Medycyna Wet. 30, 283, 1974.
9. Ockert G.: Anthropozoonoses Congressus cum Participatione Internationali, Strbské Pleso, 1971.
10. Prost E.: Acta parasit. pol. 3, 8, 217, 1955.
11. Záhoř Z., Homola L.: Anthropozoonoses Congressus cum Participatione Internationali, Strbské Pleso, 1971.

Adres autora: dr Adam R. Wójcik, ul. Zjednoczenia 145 m 83, 87-100 Toruń.

Вуицик А. Р., Гживиньски Л. — Анализ экономических потерь вызванных у убойных животных инвазиями паразитов.

Проанализировали результаты послеубойных исследований за 5 лет в бойне города Торунь (в годах 1970—1974). При убое 1 140 627 животных потери вызванные паразитами составляли 4 742 319 польских злотых. При просмотре 989 422 свиней установили саркоцистоз в 364 случаях, эхинококкоз — в 53 026 случаях, трихинеллез в 11 случаях.

При исследованиях 113 119 штук крупного рогатого скота установили: фасциалез в 19 767 случаях, цистицеркоз в 218 случаях и эзофагостоматоз в 7 798 случаях. У 38 086 убитых овец установили фасциолез в 6123 случаях и эхинококкоз в 503 случаях.

Wójcik A. R., Grzywiński L. — Analysis of economical losses due to the invasion of parasites in slaughtered animals.

There were analysed the results of post-mortem examinations carried out between 1970 and 1974 in the Toruń slaughter-house. Of 1 140 627 animals slaughtered the losses due to the invasion of parasites were 4 742 319 zł. Out of 989 422 pigs examined there was stated 364 cases of sarcocystosis, 53 026 echinococcosis and 11 trichinosis. Out of 113 119 cattle there was noted 19 767 cases of fasciolosis, 218 cysticercosis, and 7 798 esophagostomiasis. In sheep of 38 086 animals under study there was stated 6123 cases of fasciolosis and 503 of echinococcosis.